

Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

Drinkwatervoorziening als nationaal belang

Minister Ollongren heeft in het Kabinetsperspectief over de NOVI aangegeven dat de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening in de NOVI zal gelden als nationaal belang. Ze stelde dat dit een Rijkstaak is en overheden een zorgplicht hebben vanuit de Drinkwaterwet (art. 2). Dit is ook verankerd in de Omgevingswet (art. 2.1). In de NOVI moet duidelijk worden hoe het Rijk haar systeemverantwoordelijkheid invult. Het nationale belang van de drinkwatervoorziening moet doorwerken bij de beschrijving van de urgente thema's en het maken van strategische keuzes. Niet alleen de Rijksoverheid is verantwoordelijk voor de veiligstelling van de drinkwatervoorziening, dit geldt ook voor andere overheden. Voor een goede invulling van deze zorgplicht is het essentieel dat overheden bij het opstellen van visies, plannen en programma's vroegtijdig het drinkwaterbelang meenemen door het betrekken van de drinkwaterbedrijven.

- **De duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening moet doorwerken in de richtinggevende uitspraken en keuzes in de NOVI.**
- **Betrek drinkwaterbedrijven vroegtijdig bij visie- en planvorming en het opstellen van de Omgevingsagenda's.**

Kwaliteit drinkwaterbronnen

Het is voor Nederlanders heel gewoon dat 24 uur per dag schoon, gezond en betaalbaar water uit de kraan komt. Dit wordt als vanzelfsprekend ervaren, maar gaat niet vanzelf. De drinkwaterbedrijven garanderen uitstekende kwaliteit van het drinkwater, maar hier zijn intensieve zuiveringsstappen voor nodig vanwege bedreigingen van onze bronnen - het grond- en oppervlaktewater. Ontwikkelingen als klimaatverandering en een toenemende druk op de boven- en ondergrondse ruimte maken het zorgdragen voor voldoende zoetwater voor de drinkwatervoorziening essentieel. Daarbij is ook de kwaliteit van onze huidige en toekomstige bronnen een belangrijk aandachtspunt. Hierbij gaat het om het behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water en de aanpak van nieuwe uitdagingen, zoals medicijnresten en opkomende stoffen. Dit heeft consequenties voor de (ruimtelijke) inrichting van de leefomgeving. Een belangrijke bedreiging voor de drinkwaterbronnen vormen bestrijdingsmiddelen en meststoffen uit de landbouw. Voor de landbouwsector wordt in gezet op een transitie naar kringlooplandbouw. Vewin vindt dat deze transitie het meest urgent is in kwetsbare gebieden, zoals grondwaterbeschermingsgebieden. De NOVI moet hier richting aan geven. Een nieuwere uitdaging vormen de opkomende stoffen, zoals stoffen uit de industrie. Circa 40% van ons drinkwater wordt gemaakt uit oppervlaktewater. In de NOVI moet helder worden gemaakt welke oppervlaktewateren, nu en in de toekomst, ook een drinkwaterfunctie hebben, zodat hier door bevoegd gezag rekening mee gehouden wordt bij het toestaan van andere activiteiten of lozingen.

- **Beschikbaarheid van voldoende zoetwater van goede kwaliteit voor de drinkwatervoorziening moet een uitgangspunt zijn in de NOVI.**
- **Neem op in de NOVI dat de transitie naar een duurzame kringlooplandbouw start in onder meer de grondwaterbeschermingsgebieden.**
- **Neem in de NOVI op welke oppervlaktewateren gebruikt worden voor de productie van drinkwater.**

Relatie met Structuurvisie Ondergrond (STRONG)

Circa 60% van ons drinkwater wordt gemaakt uit grondwater. Op circa 200 locaties in Nederland wordt grondwater onttrokken voor de bereiding van drinkwater. Ook in de ondergrond doet het vraagstuk van verdeling van de schaarse ruimte zich voor, of het nu gaat om waterwinning en olie- en/of gaswinning, of om de ruimtevraag van energieopslag en geothermie. Het is goed om te onderzoeken hoe de verschillende functies gecombineerd kunnen worden in de drukke ruimte. In gebieden waar de functies

niet samengaan, zijn ruimtelijke keuzes noodzakelijk. In de Structuurvisie Ondergrond (STRONG) zijn toekomstige mijnbouwactiviteiten uitgesloten in de waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringvrije zones rondom bestaande winputten. Vanwege de ruimtelijke implicaties moet dit uitgangspunt ook tot uiting komen in de NOVI. Recente berichten over lekkages bij mijnbouwactiviteiten en over risico's voor milieu en veiligheid van geothermie onderstrepen dit punt. Voor de toekomstige drinkwatervoorziening zullen de provincies Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's) aanwijzen en daarvoor het beschermingsbeleid formuleren. Functiescheiding tussen mijnbouw en drinkwatergebieden is hierbij het uitgangspunt.

- **In de NOVI dient het uitgangspunt van STRONG m.b.t. functiescheiding van mijnbouw en bestaande drinkwatergebieden in acht genomen te worden.**
- **Door provincies aangewezen ASV's moeten randvoorwaarde zijn voor de ruimtelijke uitwerking van het beleid inzake de energietransitie in de NOVI**

Bescherming infrastructuur

De publieke drinkwatersector heeft de wettelijke taak om iedereen die daarom verzoekt een redelijk aanbod te doen voor aansluiting op de openbare drinkwatervoorziening (Drinkwaterwet art. 8). In dat verband heeft zij tot taak het tot stand brengen en in stand houden van de infrastructuur voor de productie en distributie van drinkwater. Tegenover deze belangrijke maatschappelijke opdracht voor drinkwaterbedrijven moeten rechten en waarborgen staan om daar op een goede en kostenefficiënte wijze aan te kunnen voldoen. De drinkwatersector is aangemerkt als topvitaal. Het is daarom van belang om in de NOVI op te nemen dat voldoende ruimte onder- en bovengronds nodig is voor aanleg, beheer en vervanging van leidingen en het geven van (ruimtelijke) bescherming aan (essentiële) drinkwaterleidingen. De ruimtelijke vrijwaring van transportleidingen voor drinkwater dient in ruimtelijke visies en verordeningen geborgd te worden.

- **Veranker de bescherming van de topvitale infrastructuur voor de drinkwatervoorziening in nationale en regionale omgevingsvisies en verordeningen.**